



HELSINGIN MERIPELASTUSYHDISTYS  
HELSINGFORS SJÖRÄDDNINGSFÖRENING

## ITÄMERIHAASTE

### TOIMINTASUUNNITELMA 26.03.2011

*"Helsingin Meripelastusyhdistys ottaa toiminnassaan huomioon Itämeren tilan ja pyrkii soveltamaan sekä edistämään ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavia toimintamalleja ja teknisiä ratkaisuja"*

#### Sisältö

Yleistä .....	2
Haasteen toteutuksen pääkohdat ja aikataulu .....	3
Energiankäyttö .....	4
Alusten operointi.....	6
Alusten huolto .....	8
Jätehuolto.....	10
Koulutus ja arvokeskustelu.....	12
Valistus ja tiedotus .....	14
Toimintasuunnitelman seuranta .....	15
Lisätietoja .....	15

## Yleistä

Itämerihaaste on Helsingin ja Turun kaupunginjohtajien käynnistämä haastekampanja, jonka tavoitteena on toteuttaa sellaisia toimenpiteitä, joilla voidaan vaikuttaa Itämeren tilaan. Helsingin meripelastusyhdistys (HMPY) vastaanotti Itämerihaasteen 10.11.2009. HMPY:n tarkoituksena on tarkastella omaa toimintaansa sekä Itämeren suojelun että muunkin ympäristönsuojelun näkökulmasta ja olla mukana vaikuttamassa Itämeren tulevaisuuteen käytännön toimillaan.

Haasteeseen vastataan toimintasuunnitelmalla, haastamalla muut meripelastusyhdistykset mukaan ja päivittämällä yhdistyksen sisäinen ohjeistus sekä käytännön toimintarutiinit ympäristöä paremmin huomioiviksi. Toimintasuunnitelmaa toteutetaan ydintoiminnan (meripelastuksen) määrittämällä ehdoilla ja henkilöstön turvallisuudesta tinkimättä.

HMPY:n toiminta on jaettu toimikuntien kesken. Kukin toimikunta vastaa omaan tehtäväkenttäänsä kuuluvista toimista. Yhdistyksen hallitus vastaa yhdistyksen yleishallinnosta ja valvoo toimikuntien toimintaa. Vastuulliset tahot, joita Itämerihaasteen toimeenpano koskettaa, ovat seuraavat:

- Hallitus: vastaa yhdistyksen yleishallinnosta, toiminnan linjauksista, yhteyksistä muihin toimijoihin, varojen keruusta, sekä muista hallituksen toimiin yleisesti kuuluvista asioista.
- Operatiivinen toimikunta (OTO): vastaa yhdistyksen miehistön ja alusten valmiudesta sekä koulutuksesta.
- Koulutustiimi: toimii OTO:n alaisuudessa ja vastaa hälytysmiehistön koulutuksesta.
- Huoltotoimikunta: vastaa alusten huollosta ja ylläpidosta.
- Matosaaritoimikunta: vastaa yhdistyksen asemapaikan huollosta ja ylläpidosta.
- Nuorisotoimikunta: vastaa yhdistyksen nuorisojäsenten koulutuksesta.
- Jäsenvenetoimikunta: vastaa jäsenvenetoiminnasta, eli toiminnasta jäsenten omilla veneillä.
- Päälystö: meripelastusaluksella toimittaessa päällikkö vastaa aluksen ja sen miehistön kaikesta toiminnasta. HMPY:ssä järjestetään päällystöpälavereja, joissa päälliköt ja perämiehet sopivat yhteisesti noudatettavista toimintatavoista ja käytännöistä.

Yhdistyksen toiminnan ympäristövaikutuksia kartoitettaessa tunnistettiin seuraavat painopistealueet: energiankäyttö, alusten operointi, alusten huolto, jätehuolto, koulutus ja arvokeskustelu, sekä valistus ja tiedotus. Jokaisesta painopistealueesta tarkastellaan nykytila ja kehitys sekä lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin tavoitteet ja toimenpiteet. Tässä toimintasuunnitelmassa lyhyt aikaväli tarkoittaa aikaa noin 1-2 vuoden sisällä toimintasuunnitelman hyväksymisestä, keskipitkä aikaväli aikaa noin 2-6 vuoden sisällä ja pitkä aikaväli tätä pidempiaikaisia tavoitteita. Jokaisen toimenpiteen yhteydessä on esitetty myös toimenpiteen toteuttamisesta vastaavat tahot.

## Haasteen toteutuksen pääkohdat ja aikataulu

Pääkohta	Aikataulu
1. Vastaus haasteeseen – lyhyt suunnitelma haasteen toteuttamisen vaiheista	toteutettu syksyllä 2009
2. Haastetaan kaikki Suomen meripelastusseuran (SMPS) alaiset meripelastusyhdistykset	toteutettu kesällä 2010
3. Yksityiskohtainen toimintasuunnitelman teko	
a. Toimikunnat määrittävät vastualueillaan 1) nykyiset kestävän toiminnan mukaiset, jo toteutetut asiat, 2) parannuskohteet, ja 3) mahdolliset ongelma-alueet	toteutettu kesällä 2010
b. Toimintasuunnitelman luonnoksen valmistelu	toteutettu syksyllä ja talvella 2010
c. Luonnoksen esittely ja toimenpiteiden viimeistely	toteutettu keväällä 2011
4. Toimintasuunnitelman hyväksyminen yhdistyksen kevätkokouksessa ja sen julkaiseminen yhdistyksen internet-sivuilla	toteutettu keväällä 2011
5. Toimintaohjeet ja seuranta	kaudet 2011 →
a. Rutiinit ja päivittäiset toimet (heti toteutettavissa)	
b. Keskipitkän aikavälin tavoitteet, kustannusvaikutusten arviointi	
c. Pitkän aikavälin periaatteet	
d. Seurantamenetelmät ja niiden kehittäminen	
e. Käytäntöjen jalkauttaminen	

## Energiankäyttö

### *Kehitys ja nykytila*

Yhdistyksen energiankäyttö jakautuu meripelastusalusten käyttämään energiaan (mm. moottoreiden lohkolämmittimet) sekä asemapaikan käyttämään energiaan. Yhdistyksen energiankulutus vuonna 2010 oli 24977 kWh, josta 38 % kohdistui aluksiin ja laituriin ja 62 % asemapaikkaan. Alusten energiankäyttö alkukeväällä ja loppusyksyllä kylmällä kaudella on huomattavaa, ja myös talvitelakoinnin yhteydessä aluksissa kuluu energiaa peruslämmön ylläpitämiseen.

Matosaaren päärakennuksen energiatehokkuutta parannettiin vuonna 2008 asentamalla rakennukseen ilmalämpöpumppu. Päärakennuksen ilmalämpöpumpun avulla onnistuttiin vähentämään asemapaikan sähkönkulutusta noin 60 %. Vuonna 2010 valmistuneeseen miehistörakennukseen asennettiin myös 2 kpl ilmalämpöpumppuja sekä LTO-koje. Matosaarella käytetään energiansäästölamppuja.

### *Yleistavoitteet*

Päärakennuksen eristyksen kunnostaminen on asemapaikan suhteen merkittävin yksittäinen energiansäästökohde. Matosaaren päärakennuksen ovet ja ikkunat ovat erittäin vanhoja, vuodelta 1886. Niiden uusiminen energiatehokkaammiksi vaatii kuitenkin keskustelua Helsingin kaupunginmuseon kanssa, jotta rakennuksen ulkoasu säilyy kaikkien osapuolten näkemyksen mukaisena. Myös päärakennuksen yläkerran eristys on vaatimaton, ja vaihtoehtoja erityksen parantamiseksi tulee kartoittaa. Alusten energiankäyttöä pienentävien ratkaisujen kehittäminen on myös haastavaa, mutta tärkeää alusten suuren energiankulutuksen vuoksi.

## TOIMENPITEET

<b>ENERGIANKÄYTTÖ -PAINOPISTEALUEEN TOIMENPITEET</b>	Lyhyt aikaväli	Keskipitkä aikaväli	Pitkä aikaväli	Vastuutaho
Jaetaan vastuualueet energian käytössä (laituri, alukset, Matosaari).				Hallitus
Seurataan ja tarvittaessa säädetään rakennusten käyttöveden lämpötilaa.				Matosaari
Käytetään alusten lohkolämmittimissä termostaattia kylmällä kaudella.				Huolto
Säädetään alusten sisätilälämmityksen asetukset energiankulutuksen, työskentelymukavuuden sekä tekniikan kannalta sopivaksi.				OTO, huolto
Asennetaan Nihtiin lohkolämmittimen kellokytkimen tilalle termostaatti lohkolämmittimen ja pistokkeen väliin.				Huolto
Selvitetään energiatehokkaampia vaihtoehtoja alusten talvitelakointiin.				Hallitus, OTO, huolto
Selvitetään mahdollisuudet ajokauden lyhentämiseen ja sopivin kompromissi kauden pituudelle meripelastustehtävien määrä sekä ympäristönäkökohdat huomioiden.				Hallitus
Kunnostetaan päärakennuksen lämmöneristys ja tiivistys.				Matosaari
Parannetaan kaikkien asemapaikan rakennusten energiatehokkuutta.				Matosaari
Vaihdetaan päärakennuksen ikkunat ja ovet energiatehokkaammiksi.				Matosaari
Sähkön hankinnassa ja kilpailutuksessa huomioidaan ympäristönäkökohdat.				Matosaari, hallitus
Ideoidaan ja kehitetään keinoja alusten sähkönkulutuksen pienentämiseksi.				Huolto
Selvitetään keinoja asemapaikan energiantuotannon tehostamiseksi (aurinkokennot, tuulivoima, aaltogeneraattori, jne.).				Matosaari

## **Alusten operointi**

### ***Kehitys ja nykytila***

Yhdistyksellä on käytössään kaksi pelastusvenettä ja yksi Buster-merkkinen avomoottorivene nuoriso- ja harjoitusmaalitoimintaan. HSM71 Rautauoma on 17 metriä pitkä ja yli 30 solmun nopeuteen yltävä pelastusalus, joka pystyy toimimaan kaikissa Itämeren avovesikauden sääoloissa. HSM77 Nihti on noin 9 metriä pitkä rannikon ja saariston oloihin soveltuva pelastusvene. Alukset suorittavat vuosittain noin sata tehtävää, joissa apua saa yhteensä satoja henkilöitä.

Alusten operoinnissa suurimmat ympäristövaikutukset syntyvät koneiden käytöstä johtuvista päästöistä, alusten aiheuttamien aaltojen vaikutuksesta rantoihin, alusten vesijettien vaikutuksesta meren pohjaan sekä alusten moottoreiden aiheuttamasta meluhaitasta. Ympäristövaikutuksiin voidaan vaikuttaa sekä koulutuksen (alusten operointitavat) että teknisten ratkaisujen kautta.

PV5-luokan alushankinnan yhteydessä vuonna 2007 yhdistys ei ottanut vastaan ensimmäistä alusta, koska se osoittautui asetettuja vaatimuksia painavammaksi. Telakan ensimmäisen aluksen tilalle rakentama alus (nykyinen HSM71 Rautauoma) on kevyempi ja sen hyötysuhde on parempi (moottoriteholtaan optimaalisempi). Aluksen kulkuasennossa on kuitenkin ollut ongelmia, joita on pyritty korjaamaan erilaisilla toimenpiteillä. Paremman kulkuasennon myötä aluksen polttoaineenkulutus vähenee.

HSM71 Rautauoman laitejärjestelmän hälytystoiminnot on vuonna 2010 muutettu niin, ettei apukoneen tarvitse olla ajon aikana käynnissä. Näin ollen ei ole enää tarvetta käyttää apukonetta aluksella kulkiessa, vaan ainoastaan silloin, kun apukonetta tarvitaan lisäsähkön tuottamiseen. Tällä toimenpiteellä säästetään polttoainetta ja vähennetään ympäristövaikutuksia. Myös HSM71 Rautauoman ns. cooldown-toiminnon laskurin aika pudotettiin 5 minuutista 3 minuuttiin kaudella 2010, mikä edellyttää rauhallista laituriin tuloa. Cooldown tarkoittaa aikaa, jonka koneet käyvät sen jälkeen kun virta on virta-avaimesta katkaistu. Aikaa lyhentämällä on pääkoneiden tyhjäkäyttöä voitu vähentää, millä vähennetään sekä melu- että päästöhaittoja. Cooldown-toiminto kuitenkin varmistaa, että moottoreiden jäähdytyskäyttö suoritetaan, ja näin parannetaan moottoreiden kestävyttä.

### ***Yleistavoitteet***

Pelastusaluksen liikkumisella on aina jokin tarkoitus: alus on joko tehtävässä, valmiutta parantavassa partioajossa tai koulutusajossa. Yleisenä tavoitteena on, että alusten kaikessa operoinnissa otetaan ympäristövaikutukset huomioon alusten päätehtävää tai turvallisuutta kuitenkaan vaarantamatta. Esimerkiksi koulutusta voidaan järjestää paitsi ajossa myös entistä tehokkaammin omilla laiturialueilla. Lisäksi oman aluksen mahdollisesti aiheuttaman ympäristövahingon torjunnan ja rajaamisen mahdollisuuksia parannetaan. Tavoitteena olisi myös, että yhdessä Suomen meripelastusseuran (SMPS) kanssa selkeytetään meripelastusalusten roolia ympäristövahinkojen torjunnassa.

Alusten operoinnissa aluksen päällystön toimintatavat ja asenteet ovat avainasemassa. Tavoitteena on, että asetetut toimenpidetavoitteet päivitetään koko aktiivimiehistön ylläpitämiksi päivittäisiksi rutiineiksi.

**TOIMENPITEET**

<b>ALUSTEN OPEROINTI -PAINOPISTEALUEEN TOIMENPITEET</b>	Lyhyt aikaväli	Keskipitkä aikaväli	Pitkä aikaväli	Vastuutaho
Vältetään melua Matosaassa klo 23:00-06:00 välillä.				Kaikki
Vältetään turhaa aallonmuodostusta erityisesti sisäsaaristossa eroosion ja asukkaiden häiritsemisen välttämiseksi.				OTO, päällystö
Otetaan huomioon rantautumisharjoituksissa jettivirran vaikutus pohjaan, harjoitellaan paikoilla, joissa vaikutukset pohjaan eivät ole kriittisiä (ei esimerkiksi harjoitella luonnonsuojelu-/kalankutualueilla).				Koulutus, päällystö
Asetetaan aluksiin helposti nähtävälle paikalle kartta toiminta-alueen luonnonsuojelualueista.				OTO
Vältetään aluksissa liikoja kierroksia ennen kuin kone on ehtinyt lämmitä.				OTO, päällystö
Pyritään välttämään turhaa koneiden ja kierrosten käyttöä alusten ollessa laiturissa tai sen läheisyydessä.				OTO, päällystö
Suoritetaan koneiden jälkikäyttö kulussa, jolloin niiden käyttöä kiinnityksessä voidaan vähentää (edellyttää rantautumista pienillä kierroksilla turvallisuutta kuitenkin vaarantamatta).				OTO, päällystö
Käytetään pienintä soveltuvaa pelastusyksikköä.				OTO, päällystö
Ei pidetä apukonetta päällä ajon aikana, ellei sille ole erityistä tarvetta.				OTO, päällystö
Kannustetaan merkitsemään myös ympäristöpoikkeamat lokikirjaan.				OTO
Suunnitellaan koulutukset siten, että vältetään turhia matkoja.				Koulutus
Suunnitellaan partioajot siten, että ne palvelevat mahdollisimman hyvin operatiivista valmiutta (olla lähellä tilastollisia tehtäväpaikkoja) ja koulutusta.				OTO, päällystö
Selkeytetään yhdistyksen roolia ympäristövahinkojen torjunnassa merellä sekä lisätään tarvittaessa siihen liittyvää koulutusta.				OTO, koulutus
Selkeytetään meripelastusyhdistysten roolia alusöljyvahingon torjunnassa.				Hallitus

## **Alusten huolto**

### ***Kehitys ja nykytila***

Molempien yhdistyksen pelastusalusten päivittäinen huolto suoritetaan yhdistyksen toimesta tukikohdan laiturissa. Vaativimmat huolto- ja korjaustoimet suorittaa pätevöitynyt huoltoliike. Normaaleihin huoltotoimenpiteisiin kuuluvat mm. moottoreiden ja kytkinten öljynvaihdot, polttoaine- ja öljynsuodattimien vaihdot sekä muut vastaavat toimenpiteet. Alukset tankataan asemapaikan laiturissa, Matosaareissa olevasta polttoainesäiliöstä.

Alukset on viime vuosina telakoitu Espoon Mellsteniin ulkotiloissa sijaitsevalle telakointialueelle. Alusten pohjat on talvitelakoinnin yhteydessä maalattu varustamon (SMPS) ohjeistamalla pohjamaaleilla.

Vuonna 2009 tehdyssä moottoripolttoöljyn kilpailutuksessa ympäristökriteerit olivat hinnan ohella päätökseen vaikuttava tekijä.

Alusten moottoreiden kuntoa seurataan säännöllisellä öljynäytteen analysoinnilla. Kaikki konehuollot ja toimenpiteet sekä nesteiden lisäykset raportoidaan aluksissa oleviin seurantapöytäkirjoihin. Näin pystytään seuraamaan koneiden toimintakuntoa sekä ennaltaehkäisemään niiden rikkoutumista ja siitä mahdollisesti seuraavia ympäristövahinkoja.

### ***Yleistavoitteet***

Tavoitteena on, että alusten huoltotoimenpiteet tehdään mahdollisimman turvallisesti ja siten, että ympäristövahinkoja ei huoltotoimien yhteydessä pääse syntymään. Käytettävien aineiden sekä teknisten ratkaisujen suhteen pyritään etsimään ympäristöä vähemmän kuormittavia ratkaisuja.

Kannustetaan varustamo (SMPS) etsimään aluksissaan toteuttavissa olevia ympäristöä vähemmän kuormittavia pohjamaaliratkaisuja. Yhdistys tarjoaa uutta PV3-luokan alustaan (operatiivisessa käytössä vuonna 2011 tai 2012) SMPS:lle koealukseksi pohjamaaliratkaisujen testaamiseen.

Tavoitteena on, että toimenpidetavoitteet päivitetään kaikilta soveltuvilta osin koko aktiivimiehistön ylläpitämiksi päivittäisiksi rutiineiksi.

## TOIMENPITEET

ALUSTEN HUOLTO -PAINOPISTEALUEEN TOIMENPITEET	Lyhyt aikaväli	Keskipitkä aikaväli	Pitkä aikaväli	Vastuutaho
Tarjotaan SMPS:lle virallisesti uutta PV3-luokan alusta koealukseksi vaihtoehtoisten pohjamaaliratkaisujen suhteen.				Hallitus
Selvitetään, kuinka alusten vuotokaukalot saadaan toimimaan mahdollisimman tehokkaasti erityisesti polttoaineen osalta.				Huolto
Otetaan huomioon alusten vuotokaukaloiden (polttoaine, öljy, jne.) toimivuus tulevilla alushankinnoissa.				Hallitus
Otetaan huomioon ympäristökriteerit alusten polttoaineiden hankinnassa.				Hallitus
Noudatetaan jatkossakin alusten ja niissä olevien laitteiden huolto-ohjelmien noudattamista.				Huolto
Kiinnitetään erityistä huomiota koneiden ja laitteiden huoltojen ja vikakorjausten seurantaan.				Huolto
Hiotaan vanhat pohjamaalit pois keräten syntyvä jäte talteen ja suojaten maata: käytetään hiomakoneita, jotka keräävät vanhat maalit talteen, sekä muoveja maan suojaamiseksi.				Huolto
Jatketaan aluksissa etanolipohjaisen lasinpesuaineen käyttämistä metanolipohjaisen sijaan.				Huolto
Vältetään ylimääräisten vaarallisten aineiden säilytystä Matosaareissa (bensa, öljy, tms.).				Nuoriso, huolto
Kiinnitetään huomiota ympäristömerkkeihin kaikissa hankinnoissa.				Huolto, matosaari, nuoriso
Tiedotetaan miehistölle alusten huoltoon liittyvistä käytännöistä ja toimintatavoista entistä tehokkaammin.				Huolto
Selvitetään vaihtoehtoja alusten pohjamaalien käytölle.				Huolto
Selvitetään, kuinka Matosaaren tankkausjärjestelmää voidaan kehittää, jotta ympäristövahinkoriski olisi nykyistäkin pienempi.				Matosaari
Tehostetaan yhteistyötä SMPS:n kanssa alusten kehitystyön suuntaamiseksi ekologisempaan suuntaan. Selvitetään mahdollisuuksia testata uusia innovaatioita (hybridiveneet, alusten runkomateriaalit, aerodynamiikka, alusten koko, jne.).				Hallitus

## Jätehuolto

### *Kehitys ja nykytila*

Yhdistyksessä syntyy talousjätettä asemapaikalla, aluksissa sekä järjestetyissä tilaisuuksissa. Alusten käytöstä syntyy myös öljyistä ongelmajätettä sekä wc-jätettä.

Asemapaikalle on vuonna 2007 rakennettu viemäröinti saunaan ja päärakennukseen. Vuonna 2010 rakennettiin miehistörakennus, jossa on kaupungin viemäriverkkoon liitetty vesi-wc. Tässä yhteydessä päästiin eroon vanhasta ulkovessasta. Asemapaikan jätteet lajitellaan sekajätteeseen sekä saunan pesässä poltettavaan jätteeseen.

Asemapaikan piha-alue pidetään siistinä siivoamalla se viikoittain. Huomiota kiinnitetään myös asemapaikan maisemaan ja yhteistyötä tehdään Helsingin kaupungin puisto-osaston kanssa.

Alusten talousjäte tyhjenetään samoihin astioihin kuin asemapaikan talousjäte. Alusten wc-jäte tyhjenetään septiasemilla. Ongelmia tuottaa septitankin tyhjennys talvikaudella ennen telakointeja, kun septiasemat on jo suljettu. Asia on viime vuosina ratkaistu joko tilaamalla jäteauto (esim. yhdessä pelastusristeilijä Jenny Wihurin kanssa) tai sulkemalla HSM71 Rautauoman wc viimeisen septintyhjennyspaikan sulkeuduttua.

Alusten huollosta syntyvä ongelmajäte toimitetaan ongelmajätekeräykseen.

Öljyn tai polttoaineen roiskeita varten on asemapaikan laiturille vuonna 2007 sijoitettu imeytysainetta sisältävä säiliö. Aine soveltuu nestemäisen roiskeen imeytykseen kovilta pinnoilta kuten laiturilta. Yhdistyksellä on lisäksi öljynimeytystyynyjä pienten öljy- tai moottoripolttoöljypäästöjen imeyttämiseen.

HSM71 Rautauomassa käytetään konetilaan asennettua pilssi-imuria. Molempien alusten pilssivedet tyhjenetään pilssiveden tyhjennykseen tarkoitetuilla asemilla.

### *Yleistavoitteet*

Yleistavoitteena on, että talousjätehuolto hoidetaan kokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Talousjätteiden lajittelutarve selvitetään lähivuosien aikana. Alusten wc-jätteen tyhjentämistä jatketaan septintyhjennysasemilla, ja lähivuosina pyritään myös ratkaisemaan syyskauden ongelma wc-jätteen tyhjennyksen suhteen. Tavoitteena on myös kehittää järjestelmä, jolla ongelmajätteen varastointiaika asemapaikalla saadaan mahdollisimman lyhyeksi ja turvalliseksi.

Tavoitteena on, että toimenpidetavoitteet päivitetään kaikilta soveltuvilta osin koko miehistön ylläpitämiksi päivittäisiksi rutiineiksi.

## TOIMENPITEET

JÄTEHUOLTO -PAINOPISTEALUEEN TOIMENPITEET	Lyhyt aikaväli	Keskipitkä aikaväli	Pitkä aikaväli	Vastuutaho
Hankitaan yhde, jonka avulla voidaan käyttää Halkolaiturin pitkään auki olevaa septintyhjennyspaikkaa.				OTO
Asemapaikalla ei virtsata muualle kuin miehistörakennuksen vessaan (paitsi Luna).				Kaikki
Selvitetään, mitä kaikkea on tarpeenmukaista lajitella (paperia, lasia, biojätettä, energijätettä, yms.).				Matosaari
Tuotetaan jätteenlajitteluohjeet ja asetetaan ne näkyville, sen mukaan mitä jättejakeita on päätetty lajitella.				Matosaari
Ei roskata, ei Matosaassa eikä muualla vieraillessa.				Kaikki
Sovitaan yhteisesti, että tupakan tumppeja ei heitetä mereen.				OTO, päällystö
Merestä poistetaan sinne kuulumattomat esineet/roskat mahdollisuuksien mukaan.				OTO, päällystö
Viedään merestä löydetty esineet asiaankuuluvaan paikkaan.				OTO
Huolehditaan roskien asianmukaisesta käsittelystä kaikissa yhdistyksen tapahtumissa.				Hallitus, OTO, nuoriso, jäsenvene, Matosaari
Ennaltaehkäistään jätevesiongelmaa valitsemalla asemalle ja aluksiin mahdollisuuksien mukaan ympäristöystävällisiä pesuaineita.				Matosaari, huolto
Kehitetään toimiva järjestelmä öljyisen jätteen poisviemiseen (esim. suunnitelma A: kilpailutettu yritys noutaa lukkojärjestelmän takana olevasta jäteöljykaapista; suunnitelma B: yhteistyö toisen toimijan kanssa, vienti veneellä; suunnitelma C: joku muu vaihtoehto?)				Hallitus
Suunnitellaan ja toteutetaan katos roska-astioille				Matosaari
Selvitetään tarkoituksenmukaisin menettely puutuhkan käsittelylle Matosaassa.				Matosaari

## **Koulutus ja arvokeskustelu**

### ***Kehitys ja nykytila***

Yhdistyksen koulutuksessa noudatetaan SMPS:n koulutusjärjestelmää. Koulutusjärjestelmän yhtenä kohtana on ympäristönsuojelu.

Kansimiehen (miehistön perustaso) osaamistavoitteena ovat: jätteiden asianmukainen lajittelu ja käsittely; ongelmajätteiden asianmukainen käsittely; aluksen polttoaineen ja voiteluöljyn oikea käsittely; mustan- ja harmaaveden oikea käsittely; kemikaalien ja myrkyllisten aineiden asianmukainen käyttö ja käsittely; meluhaitat ja niiden ehkäisy; ympäristöä kuormittavien pesuaineiden käsittely; hyvät tavat, turvallisuus ja luonnon haavoittuvuus; sekä maihinnousukiellot.

Perämiehen ja päällikön (päällystö) koulutuksen osaamistavoite on laajempi, ja siihen kuuluvat: keskeiset säädökset ympäristönsuojelulainsäädännöstä (ympäristönsuojelulaki, vesilaki, laki aluksista aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä, valtioneuvoston asetus aluksista aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä, merensuojelulaki), erilaiset veneilijöitä koskevat ohjeet (jätteiden käsittely, ongelmajätteet, septitankit, antifouling -maalit, aallokon nostamisen ja melun välttäminen, pesuaineiden käyttö, moottorin päästöt, hyvät tavat rantautumisessa, jokamiehen oikeudet, sekä maihinnousukiellot), alukselle tehdyt suunnitelmat ympäristövahingon torjumiseksi, sekä aluksen polttoainetäydennyksen järjestelyt. Päällystön osaamisvaatimukseen kuuluu myös ympäristövahinkojen torjunta (öljyvahinko yleisesti, öljylautan leviäminen, öljyvuomit ja muut torjuntavälineet sekä öljyvuomin selvittäminen alukselta / rannasta).

Yhdistyksessä järjestetään koulutusta kesäkaudella organisoidusti vähintään kerran viikossa ja aina partioajojen yhteydessä. Erillistä ympäristökoulutusta annetaan 1-2 kertaa vuodessa. Muun koulutuksen ohessa otetaan huomioon myös ympäristönäkökulmat.

### ***Yleistavoitteet***

Ympäristökoulutus tulee entistä kokonaisvaltaisemmin sisällytettäväksi yhdistyksen muuhun koulutukseen, samalla tavalla kuin henkilöturvallisuus. Ympäristökoulutusta annetaan kaikilla tasoilla nuorisojäsenestä miehistötulokkaaseen ja aina päällikköön asti.

## TOIMENPITEET

KOULUTUS JA ARVOKESKUSTELU -PAINOPISTEALUEEN TOIMENPITEET	Lyhyt aikaväli	Keskipitkä aikaväli	Pitkä aikaväli	Vastuutaho
Ylläpidetään arvokeskustelua toiminnasta meripelastustehtävissä (pelastetaan ympäristö ennen materiaa, päästöjen minimointi, mahdollinen pelastuslaitoksen konsultointi meripelastuksen johtokeskuksen kautta ympäristövahinkotilanteissa, jne.). ”Itämeri ei ole roskis”.				Hallitus, OTO, päällystö
Järjestetään ympäristökoulutusta säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa jokaiselle tasolle, ottaen huomioon kertaus.				Koulutus
Opetetaan hyvä merimiestapa heti tulokkaasta ja nuorisojäsenestä alkaen.				OTO, koulutus, nuoriso
Varmistetaan, että Matosaarella säilytettävillä vaarallisille aineille on määritellyt säilytyspaikat, ja säilytyspaikan vieressä kyseisen aineen ominaisuuksista kertova tietotaulu.				Matosaari
Sisällytetään matosaaritoimikunnan viestit paremmin mukaan koulutukseen.				Koulutus
Lisätään ympäristöarvot mukaan koulutuksen yhteydessä käytävään arvokeskusteluun.				Koulutus, nuoriso
Edistetään turvallisia työskentelytapoja, joilla vähennetään myös ympäristövahinkojen riskiä.				OTO, huolto, päällystö
Kiinnitetään huomiota yleiseen työturvallisuuteen polttoaineiden ja muiden haitallisten ja vaarallisten aineiden käsittelyssä sekä lisätään aiheeseen liittyvää koulutusta.				Koulutus, huolto
Nostetaan ympäristöaiheet teemaksi ajoittain eri tilaisuuksissa.				Hallitus
Tehostetaan yhdistyksen sisäistä tiedotusta ympäristöasioista.				Hallitus, toimikunnat
Sisällytetään ympäristötietous toimikuntien toimintaan ja toimintatapoihin sekä ylläpidetään sitä päällystössä.				Hallitus, toimikunnat, päällystö
Selvitetään mahdollisuutta lisätä rikosoikeudellinen öljynäytteen ottaminen merestä osaksi yhdistyksen koulutusta.				Hallitus

## Valistus ja tiedotus

### *Kehitys ja nykytila*

Yhdistys esittelee toimintaansa vuosittain erilaisissa tapahtumissa venenäyttelyistä erilaisiin meriaiheisiin tapahtumiin ja aina yksittäisiin veneseuravierailuihin asti. Yhdistys tiedottaa toiminnastaan jäsenistölleen jäsenlehden avulla (jakelu noin 2800 kpl) sekä kaikille asiasta kiinnostuneille internet-sivuillaan ([www.hmpy.fi](http://www.hmpy.fi)). Kotisivuilla on mm. tietoa yhdistyksen toiminnasta Itämerihaasteen suhteen.

### *Yleistavoitteet*

Nostetaan ympäristöasiat esiin tiedotus- ja valistusmielessä siihen soveltuvissa tilaisuuksissa. Pyritään jakamaan oman materiaalin lisäksi esimerkiksi ympäristöystävälliseen veneilyyn ohjeistavia julkaisuja. Seurataan yleisesti ympäristöasioiden hallinnan kehitystä, keskustellaan muiden SMPS:n jäsenyhdistysten kanssa ja hyödynnetään muiden kokemuksia ja uutta tietoa soveltuvin osin.

### **TOIMENPITEET**

<b>VALISTUS JA TIEDOTUS -PAINOPISTEALUEEN TOIMENPITEET</b>	Lyhyt aikaväli	Keskipitkä aikaväli	Pitkä aikaväli	Vastuutaho
Tiedotetaan Matosaaren vieraille tulotielä ympäristön huomioimisesta asemapaikan alueella.				Matosaari
Tuodaan esille ympäristöasioita alusten sekä yhdistyksen toiminnan esittelyjen yhteydessä.				Hallitus, OTO, jäsenvene, päällystö
Selvitetään yhdistyksen jäsenlehden ympäristövaikutukset ja otetaan ne tarvittaessa huomioon lehden tuotannossa.				Hallitus
Otetaan jäsenvenetoiminnassa ympäristöasiat säännöllisesti esille esimerkiksi jakamalla ympäristön huomioivaa veneilyä tukevia esitteitä vierailuilla venekerhoilla.				Jäsenvene
Edistetään ympäristövahinkojen ennaltaehkäisyä arvioimalla vene- ja laivaväylien turvallisuutta ja viestimällä siitä väyläviranomaiselle. Huomioidaan yhteentörmäysriskit sekä ympäristöturvallisuusriskit (kulkusyvyys / veden syvyys)				OTO, hallitus
Seurataan ympäristöasioiden hallinnan kehitystä, keskustellaan muiden merellisten toimijoiden kanssa ja päivitetään omat tiedot ja käytännöt tarvittaessa.				Hallitus, toimikunnat
Otetaan ympäristöasiat säännöllisesti esille yhdistyksen jäsenlehdessä sekä internet-sivuilla.				Hallitus

## **Toimintasuunnitelman seuranta**

Yhdistys seuraa toimintasuunnitelmansa jalkauttamista vuosittain tarkastelemalla kuinka hyvin ehdotetut toimenpiteet on saatu siirrettyä käytäntöön. Toimintasuunnitelmaa voidaan tarpeen tullen myös täydentää.

Toimenpiteiden toteutumisen seuranta ja toimintasuunnitelman päivitys on yhdistyksen hallituksen tai sen erikseen nimeämien henkilöiden vastuulla.

## **Lisätietoja**

Lisätietoja HMPY:n ympäristökäytännöistä sekä Itämerihaasteeseen liittyvästä toimintasuunnitelmasta antaa yhdistyksen puheenjohtaja Jouko Swanström (yhteystiedot: gsm 050-5713940, email puheenjohtaja@hmpy.fi, www.hmpy.fi).